

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРИУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

МАГІСТЕРСЬКІ СТУДІЇ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ

Випуск 3

Збірник наукових праць магістрів ОП
«Дошкільна освіта. Інклюзія»,
«Початкова освіта»,
«Фізична культура та спорт»,
«Практична психологія»,
«Менеджмент. Управління закладом
загальної середньої освіти»

Київ 2025

**УДК 37(063).
973.202 я1**

**Магістерські студії психолого-педагогічного факультету
Маріупольського державного університету: збірник наукових праць
здобувачів ОС Магістр ОП «Дошкільна освіта. Інклюзія», «Початкова освіта»,
«Фізична культура та спорт», «Практична психологія», «Менеджмент.
Управління закладом загальної середньої освіти» / за заг. ред. Л.В. Задорожної-
Княгницької. Випуск 3. Київ: МДУ, 2025. 522 с.**

Рекомендовано до друку Вченою радою психолого-педагогічного факультету
Маріупольського державного університету
(протокол №2 від 27 листопада 2025 року)

© Колектив авторів, 2025

60% – мінімальний показник, в чітких межах норми, 30% р – середній, та 10% – високий. Значення показника редукція особистих досягнень також має більш позитивну динаміку: майже усі опитані мають адекватне сприйняття власної праці та особистих досягнень.

Ознаки емоційного вигорання простежуються лише у двох з десяти опитаних. При цьому, граничний показник усіх трьох ознак не граничний. Ми не можемо стверджувати, що лише мотивація у роботі впливає на виникнення синдрому емоційного вигорання, але прямий зв'язок зі професійними стимулами та вигоранням чітко прослідковується. Чим більш оптимальний мотиваційний комплекс, тим більша активність у самій діяльності, прагнення досягти позитивних результатів, нижча емоційна нестабільність. І навпаки – якщо негативні мотиви домінують над мотивами позитивними, пов'язаними з самою цінністю роботи, відчуттям задоволення від діяльності, а також зовнішньою позитивною мотивацією, тим вище буде рівень емоційної нестабільності.

Список використаних джерел:

1. Боднар А. Я. Емоційне вигорання як внутрішньоособистісний конфлікт. Науково-практична конференція НаУКМА «Конфліктологічна експертиза: теорія та методика». URL: <http://ekmair.ukma.edu.ua/handle/123456789/16025>
2. Борисова М. В. Діагностика і профілактика емоційного вигорання: навчально-методичний посібник. Чернігів: ЯГПУ, 2015. 43 с.
3. Водянка Л. Д., Суховецька Д. А., Занюк А. А. Поняття емоційного вигорання та його профілактика. *Інвестиції: практика та досвід*. 2022. № 3. С. 49–53.
5. Егоршін А. П. Мотивація трудової діяльності. Київ: КНЕУ, 2014. 371 с.
6. Шиделко А. В., Мачита А. Б. Психологічний аналіз феномену емоційного вигорання особистості. The 6th International Scientific and Practical Conference «Science and Innovation of Modern World», February 23–25, 2023. London: Cognum Publishing House, 2023. С. 71–77.
7. Heinemann L. V., Heinemann T. Burnout Research: Emergence and Scientific Investigation of a Contested Diagnosis. *SAGE Open*. 2017. January–March. P. 1–11.
8. Holloway F., Szmukler G., Carson J. Support systems. 1. Introduction. *Advances in Psychiatric Treatment*. 2000. Vol. 6. P. 226–235.

ОСОБЛИВОСТІ МОТИВАЦІЇ ДОСЯГНЕННЯ УСПІХУ У ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ПСИХОЛОГІЯ»

*Катерина Крутій, доктор педагогічних наук, професор кафедри
дошкільної освіти*

*Катерина Коротенко, здобувачка ступеня вищої освіти «магістр» за
спеціальністю «Психологія»*

FEATURES OF MOTIVATION FOR ACHIEVING SUCCESS IN HIGHER EDUCATION STUDENTS MAJORING IN PSYCHOLOGY

*Kateryna Krutiy doctor of pedagogical sciences, professor of the department
of preschool education*

Kateryna Korotenko, master's student in Psychology

Анотація. У статті розглядаються особливості мотивації досягнення успіху у здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності «Психологія».

Підкреслюється, що ефективна підготовка майбутніх фахівців потребує не лише засвоєння теоретичних знань, а й розвитку практичних навичок, особистісної зрілості, відповідальності та внутрішньої мотивації. За результатами емпіричного дослідження у переважної кількості здобувачів вищої освіти першого рівня спеціальності «Психологія» визначено наявність середнього та помірно високого рівня мотивації, орієнтацію на набуття знань та розвиток компетентностей. Отримані результати підкреслили важливість створення спеціально організованих умов для розвитку мотивації досягнення успіху у здобувачів вищої освіти.

Ключові слова: мотивація, мотивація досягнення успіху, навчальна діяльність, здобувачі вищої освіти.

Abstract. *The article discusses the peculiarities of motivation for success among students pursuing a bachelor's degree in psychology. It is emphasized that effective training of future specialists requires not only the acquisition of theoretical knowledge, but also the development of practical skills, personal maturity, responsibility, and internal motivation. According to the results of empirical research, the majority of first-level higher education students majoring in psychology have a moderate to high level of motivation and are focused on acquiring knowledge and developing competencies. The results obtained emphasize the importance of creating specially organized conditions for the development of motivation to achieve success in higher education students.*

Keywords: *motivation, achievement motivation, learning activity, higher education students.*

У сучасних умовах глобальних суспільних змін, динамічного розвитку технологій та зростання вимог до професійної компетентності фахівців система вищої освіти в Україні зустрічається з викликами, які суттєво впливають на якість освіти та зумовлюють необхідність пошуку нових, більш гнучких і результативних підходів до професійної підготовки майбутніх фахівців. Вимушене переміщення студентів і викладачів, втрата відчуття безпеки та стабільності впливають на загальний стан суб'єктів освітньої діяльності, призводять до необхідності змін в організації освітнього процесу та змістовного оновлення навчальних програм. Тому, якісна підготовка сучасних студентів потребує створення спеціально організованого освітнього середовища, яке забезпечує розвиток практичних навичок, формування особистісної зрілості, відповідальності та внутрішньої мотивації до самореалізації.

У цьому контексті особливої значущості набуває розвиток мотивації досягнення успіху як одного з провідних чинників професійного становлення особистості. Сформованість цього виду мотивів сприяє пізнавальній активності, наполегливості, самодисципліні та орієнтації на результат, що є визначальними передумовами ефективного навчання і майбутньої професійної діяльності.

Аналіз наукових праць свідчить про те, що проблематика мотивації досягнення успіху активно висвітлюється у дослідженнях вже тривалий час. Проте у науковців досі немає одностайності щодо змістовного наповнення цього поняття. Так, у психологічному тлумачному словнику В. Шапара мотивація досягнення успіху визначається як різновид мотивації діяльності, пов'язаний із прагненням індивіда досягати успіхів та уникати невдач [11]. С. Занюк розглядає мотив досягнення як прагнення до високих результатів і майстерності, що проявляється у виборі складних завдань, наполегливості та цілеспрямованості під час їх виконання та визначається значущістю успіху для особистості, надією

на його досягнення, суб'єктивною оцінкою ймовірності результату та власними еталонами [5]. Ф. Хоппе пропонує розглядати мотивацію досягнення як високий рівень домагань індивіда, що підтримується завдяки особистісним стандартам досягнень та орієнтації на їх реалізацію [12]. Німецький дослідник Л. фон Розенштилль розглядає мотивацію досягнення як прагнення індивіда до розвитку власних здібностей у різних сферах діяльності або, за можливості, у тих напрямках, де необхідно продемонструвати високі результати [12]. Водночас Р. Уайт, досліджуючи мотиваційну сферу особистості, ввів поняття «мотивація ефективності» [12]. На його думку, активність людини зумовлюється потребою в ефективності власних дій. Якщо ця потреба задовольняється, у суб'єкта виникає відчуття компетентності, яке супроводжується позитивними емоційними переживаннями – радості та задоволення.

Початок наукових досліджень проблематики мотивації досягнення пов'язують із роботами Д. Мак-Клелланда [13]. Його науковий внесок полягає насамперед у розробці концепції мотивації досягнення успіху, яка була сформована на основі експериментальних і емпіричних досліджень. Учений довів, що мотивація досягнення є відносно стійкою індивідуальною характеристикою, яка проявляється у прагненні людини досягати високих результатів, перевершувати встановлені стандарти та вдосконалювати власні можливості. Він підкреслював, що розвиток мотивації досягнення значною мірою зумовлений умовами соціалізації, зокрема вихованням, культурними цінностями та впливом середовища. На основі своїх досліджень Д. Мак-Клелланд висунув ідею про те, що мотивація досягнення може цілеспрямовано формуватися, зокрема через освітні програми, тренінги та виховні впливи. Це стало підґрунтям для практичного застосування його теорії в освіті, менеджменті та організаційній психології.

Подальші дослідження (Дж. Аткинсон, Х. Хекхаузен та ін.) показали, що мотивація досягнення формується вже в ранньому віці та має складну структуру [13]. Її розвиток зумовлений такими чинниками як: особистісні стандарти (оцінка складності завдання та ймовірності успіху); цінність успіху чи невдачі для самооцінки; тип атрибуції (приписування відповідальності собі або зовнішнім обставинам). Встановлено, що базові установки, спрямовані на досягнення або уникнення невдач, формуються між 3-м і 13-м роками життя під впливом батьківських вимог і соціального оточення. У дорослому віці вони проявляються у різних сферах, зокрема в навчанні, роботі чи професійному зростанні.

У сучасних дослідженнях і публікаціях значна увага приділяється висвітленню різних аспектів проблематики формування мотивації досягнення успіху у здобувачів вищої освіти. Г. Закалик та Г. Легендзевич підкреслюють, що мотивація досягнення успіху є ключовим фактором, що визначає успішність реалізації цілей студентської молоді [4]. Вони зазначають, що у зрілої особистості така мотивація пов'язана переважно з вищими потребами, зокрема самоствердженням, самореалізацією та самоактуалізацією, тоді як зовнішні винагороди (похвала, престиж, матеріальні бонуси) мають другорядне значення. Автори також наголошують на важливості раннього формування адекватного уявлення про успіх, що дозволяє уникнути мотиваційної нестабільності, низької

стресостійкості та інфантильності в дорослому віці. Вони пропонують подальші дослідження зосередити на вивченні динаміки уявлень про успіх з віком та чинників, що впливають на суб'єктивне відчуття успішності у підлітковому віці.

Л. Мухіна визначає мотив досягнення успіху як прагнення особистості до самореалізації та досягнення високих результатів у діяльності та спілкуванні, тоді як мотив уникнення невдач пов'язаний із бажанням уникати оцінювання та помилок [7]. Автор підкреслює, що мотивація досягнення позитивно впливає на професійне становлення, стимулює активність, схильність до постановки складних цілей та наполегливість у їх досягненні. Мотивація уникнення невдач, навпаки, обмежує розвиток і гальмує професійну реалізацію. Ключовими чинниками мотивації досягнення є прагнення до високих результатів, вибір складних завдань, самовдосконалення та відповідальність за результат. Авторка наголошує на необхідності створення освітніх умов, що сприяють розвитку цієї мотивації.

У контексті сучасних викликів, пов'язаних війною, низка досліджень (О. Піменова, О. Гапончук, В. Хорошун, Н. Губа) зосереджена на проблемі мотивації здобувачів вищої освіти. О. Піменова та О. Гапончук вказують, що соціогуманітарні чинники та обставини воєнного стану впливають на мотивацію студентів, визначаючи основні мотиви навчання: прагнення стати кваліфікованим фахівцем, досягти матеріальної стабільності та професійного успіху [8]. Водночас фактори, що знижують мотивацію, включають якість взаємодії з викладачами, індивідуальні особливості студентів та стресові умови.

В. Хорошун та Н. Губа зосереджуються на психологічних аспектах формування тривожності, що негативно впливають на навчальну мотивацію студентів [10]. Їхні дані свідчать про наявність прямого зв'язку між рівнем ситуаційної тривожності та мотивацією до навчання: високий рівень тривожності призводить до її зниження.

У наукових дослідженнях значну увагу приділено мотивації студентів спеціальності «Психологія». Так, С. Діхтяренко аналізувала динаміку мотиваційної сфери майбутніх психологів у процесі навчання [2]. Результати показали, що у студентів переважає негативна мотивація, орієнтація на зовнішні стимули та низький рівень внутрішніх мотивів. Спостерігається тенденція до зниження професійно-пізнавальних мотивів на другому курсі та соціальних мотивів на третьому, а також формування стратегій уникнення невдач і негативного ставлення до навчання. Дослідниця підкреслює необхідність застосування психологічних технологій для підтримки та корекції мотиваційної сфери студентів-психологів.

Ф. Подшивайлов у своїх дослідженнях виділяє мотиваційну сферу як ядро особистості, що визначає спрямованість, цілісність і стійкість індивіда [9]. Він пропонує модель мотиваційної сфери, що включає орієнтаційну, мобілізаційну, актуалізаційну та реалізаційну складові. Основні психологічні чинники розвитку мотиваційної сфери включають усвідомлення студентами її структури, здатність до самодіагностики, моделювання типологій особистості та формування ціннісних орієнтирів для особистісної та професійної реалізації. Емпіричні дані Ф. Подшивайлова свідчать про середній рівень адаптивності більшості

студентів, стабільно високий рівень тривожності, низьку організованість, інтернальний локус контролю та переважання внутрішньої мотивації. Водночас спостерігається зростання мотивації уникнення невдач у процесі навчання, що потребує розробки програм підтримки та оптимізації мотиваційної сфери.

О. Дніпрова досліджувала динаміку мотивації досягнень та уникнення невдач у студентів бакалаврату [3]. Авторка вказує, що мотивація є ключовим внутрішнім чинником, що впливає на прагнення до успіху та здатність вирішувати навчальні і професійні завдання. Студенти, орієнтовані на успіх, демонструють впевненість та наполегливість, тоді як ті, хто уникає невдач, часто проявляють невпевненість, страх перед критикою та уникання складних завдань, що ускладнює професійне самовизначення.

Проблематика мотивації навчальної діяльності студентів третього курсу спеціальності «Практична психологія» висвітлена у дослідженнях Л. Бондар [1]. Авторка вказує на високий рівень навчальної мотивації у переважній частині студентів, у яких провідними мотивами є пізнавальний інтерес, прагнення опанувати професію, саморозвиток та професійна самореалізація. Водночас частина студентів демонструє середній або низький рівень мотивації, орієнтуючись на зовнішні стимули, такі як схвалення викладачів чи отримання диплому. Авторка підкреслює, що мотивація визначає ступінь залученості студента у навчальний процес та формування його професійної ідентичності, і пропонує вдосконалення освітніх програм через активні методи навчання та стимулювання внутрішніх мотивів.

Отже, мотивація досягнення є важливим психологічним механізмом, що визначає ефективність навчальної та професійної діяльності. Її розвиток тісно пов'язаний із соціальними умовами виховання, особистісними характеристиками та ціннісними орієнтаціями індивіда, а оптимальний рівень цієї мотивації є необхідною умовою для формування конкурентоспроможного та психологічно зрілого фахівця.

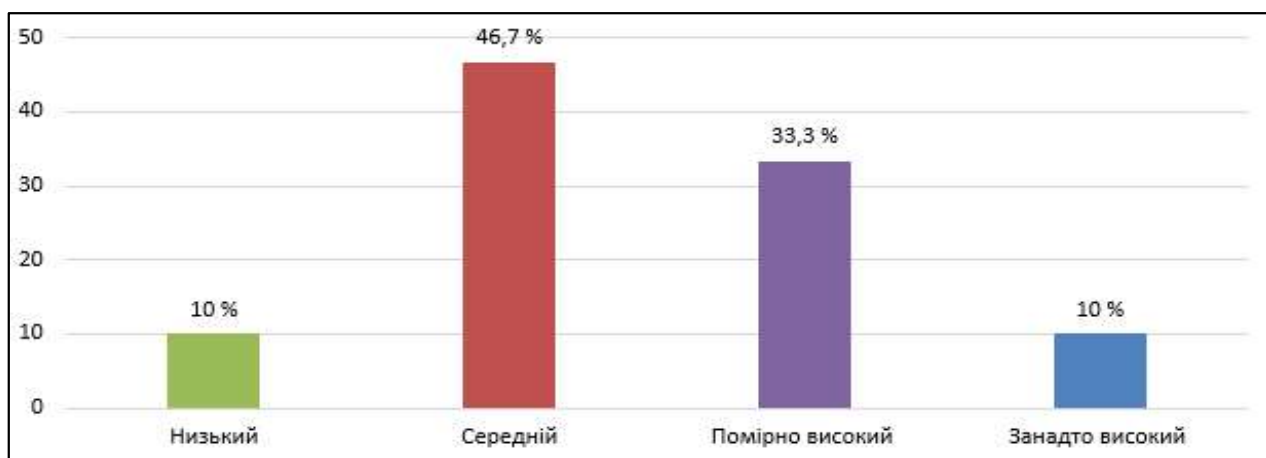
Аналіз сучасних наукових джерел свідчить, що дослідження мотивації досягнення охоплюють різні аспекти цієї проблеми, проте вони не повністю задовольняють потреби сучасної освіти. Це підкреслює необхідність подальшого поглибленого вивчення та розробки ефективних підходів до формування мотиваційної сфери студентів.

Метою роботи є дослідження особливостей мотивації досягнення успіху у здобувачів першого рівня вищої освіти спеціальності «Психологія».

Емпіричне дослідження відбувалось в онлайн-форматі. Опитувальник, створений за допомогою Google forms, розповсюджувався серед студентів за допомогою соціальних мереж, таких як Facebook та Telegram, та серед здобувачів освіти спеціальності «Психологія» Національного університету «Запорізька політехніка». Загалом у дослідженні прийняло участь 60 студентів бакалаврату, які навчаються у закладах вищої освіти за спеціальністю «Психологія».

Для дослідження мотивації досягнення успіху було обрано три методики, що склали основу опитувальника: методика Т. Елерса «Діагностика мотивації до успіху», методика Т. Ільїної щодо вивчення мотивації навчання у ЗВО, опитувальник Є. Бажіна з визначення рівня суб'єктивного контролю [6].

Аналіз результатів дослідження за методикою Т. Елерса «Діагностика мотивації до успіху» (рис. 1) свідчить про те, що 33,3% респондентів мають помірно високий рівень мотивації. Ці здобувачі освіти наполегливі у досягненні цілей, прагнуть до досягнення результатів та здатні планувати власну діяльність, що є сприятливим для виконання ними завдань навчальної та професійної діяльності.

Рис. 1. Результати дослідження рівня мотивації за методикою Т. Елерса «Діагностика мотивації до успіху», (%)

Проте більшість здобувачів освіти (46,7%) мають середній рівень мотивації, стабільно виконують завдання, але не завжди проявляють ініціативність і наполегливість.

Окремої уваги заслуговують респонденти, у яких визначено низький та занадто високий рівень мотивації. Низький рівень мотивації (отримали 10% респондентів) вказує на слабку орієнтацію на досягнення, уникнення відповідальності, можливу схильність до пасивної позиції в навчанні. Таким студентам потрібна додаткова стимуляція та підтримка. Занадто високий рівень мотивації (визначено у 10% респондентів), що свідчить про надмірну націленість на успіх, та може призвести до емоційного виснаження й вигорання. Їм потрібна психологічна підтримка з метою профілактики перевантаження і формування синдрому «вигорання».

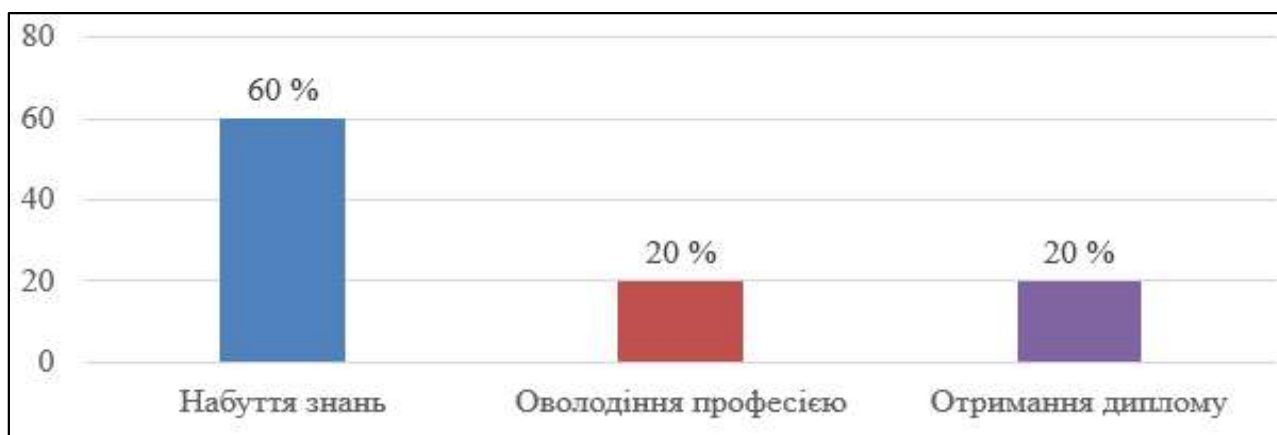
Аналіз результатів дослідження за методикою вивчення мотивації до навчання у ЗВО Т. Ільїної (рис. 2) дозволяє зробити висновок про те, що у здобувачів вищої освіти переважає мотив набуття знань – тобто 60% студентів, що прийняли участь у дослідженні, орієнтовані на засвоєння знань і розвиток компетентностей, тоді як мотиви професійної реалізації та формального отримання диплому виражені у меншому ступені.

За результатами аналізу відкритих питань цієї методики можна зазначити наступне:

1. До властивих здобувачам освіти якостей, які вони найбільше цінують належать: моральні якості (цінності, етика) – доброчесність, чесність, порядність, вірність, людяність, толерантність; особистісна стійкість та внутрішній баланс – урівноваженість, спокійність, терпіння (і вміння забувати образи), оптимізм; ділові та вольові якості – працездатність, наполегливість, відповідальність; соціальні навички. Поодинокі були представлені такі якості як вміння слухати і чути людину (соціальні навички) та креативність (творчість та

унікальність). Декілька респондентів мали складності з вибором відповіді на це питання.

Рис. 2 Результати дослідження за методикою вивчення мотивації до навчання у ЗВО (Т. Ільїної), (%)

2. Серед властивих здобувачам освіти якостей, яких вони б хотіли позбутися респонденти називали: імпульсивність, дратівливість, жалість до людей, сором'язливість, невпевненість, надмірну довірливість, доброзичливість, значну відповідальність, бажання «завжди говорити так». Найчастіше респонденти використовували висловлювання, що відображували відсутність бажання щось робити («лінь» – 20 % респондентів). Частина здобувачів освіти не могла визначитися з вибором відповіді на це питання («не знаю» – 15 % респондентів) або вважає, що їм нічого не потрібно змінювати («ніяких» – 10 % респондентів).

3. Серед якостей, що найбільше заважають вчитися здобувачі освіти зазначили лінь та прокрастинацію, труднощі організації діяльності (непосидючість, неорганізованість, планування часу), внутрішні бар'єри та сумніви (перфекціонізм, невпевненість, швидка втомлюваність), зовнішні фактори (інші захоплення), невизначеність у виборі питання.

4. Серед якостей, що допомагають вчитися здобувачі освіти визначали: вольові якості (цілеспрямованість, наполегливість, працездатність); виконання правил та організованість (дисциплінованість); мотивація й інтерес (пізнавальна активність, зацікавленість); оптимізм; невизначеність вибору. Найчастіше респонденти відзначали наполегливість як головну рису, що допомагає їм у навчанні (20%). Проте найбільша кількість учасників опитування (майже 27%) не змогли визначитися з відповіддю на це питання.

Таким чином, мотив набуття знань є провідним у здобувачів освіти. Результати дослідження мотивації навчальної діяльності у студентів за методикою Т. Ільїної свідчать про переважну орієнтацію здобувачів освіти на засвоєння нової інформації та розвиток компетентностей. Натомість мотиви професійної реалізації та формального отримання диплому виявилися менш вираженими.

Аналіз результатів за методикою дослідження рівня суб'єктивного контролю (РСК) Дж. Роттера (адаптована Є. Бажиним) дає змогу зробити висновок про те, що більшість респондентів (70%) мають інтернальний тип локусу

контролю та здатні брати на себе відповідальність за те, що відбувається з ними та зазвичай інтерпретують подій як результати власної діяльності (табл. 1).

Таблиця 1

Результати дослідження за методикою дослідження рівня суб'єктивного контролю (РСК) Дж. Роттера, (кількість, %)

Показник локусу контролю	Кількість здобувачів освіти	%
Екстернальний	18	30
Інтернальний	42	70
Загалом	60	100

Отже, проведене дослідження дало змогу виявити особливості мотивації досягнення успіху у здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності «Психологія». Емпірично встановлено, що більшість студентів мають середній і помірно високий рівень мотивації досягнення успіху. Провідним мотивом у них є мотив набуття знань, тоді як мотиви професійної реалізації та отримання диплому виражені у меншому ступені. Більшість здобувачів освіти мають інтернальний тип локусу контролю та здатні брати на себе відповідальність.

Результати дослідження підкреслюють актуальність створення у закладах вищої освіти психологічно безпечного та стимулюючого середовища, яке сприятиме розвитку мотивації досягнення успіху у здобувачів освіти та є важливою умовою професійного становлення майбутніх психологів. Тому подальші дослідження доцільно спрямувати на вивчення впливу зовнішніх і внутрішніх чинників на динаміку мотивації у студентів та розробку ефективних програм для її розвитку в умовах закладу вищої освіти.

Список використаних джерел:

1. Бондар Л. В. Особливості мотивації навчальної діяльності студентів–майбутніх практичних психологів. *Proceedings of the National Aviation University. Series: Pedagogy, Psychology*. 2017. №10. С. 23–27.
2. Діхтяренко С. Ю. Мотиви досягнення успіху та уникнення невдач у навчальній діяльності студентів-психологів. *Вісник Національного університету оборони України. Питання психології*. 2018. №1 (49). С. 32–37. URL: <http://visnyk.nuou.org.ua/article/view/195850/196157>
3. Дніпрова О. А. Динаміка мотивації досягнення у майбутніх психологів. *Вісник Дніпропетровського університету ім. Альфреда Нобеля. Серія «Педагогіка і психологія». Психологічні науки*. 2014. № 1 (7). С. 17–21. URL: <https://pedpsy.duan.edu.ua/images/PDF/2014/1/4.pdf>
4. Закалик Г., Легендзевич Г. Мотивація домагань як важлива складова досягнення успіху студентською молоддю. *Вісник Національного університету оборони України*. 2020. С. 89–94.
5. Занюк С. С. Психологія мотивації: Навчальний посібник. Київ. Либідь, 2002. 304 с.
6. Кокун О. М., Пішко І. О., Лозінська Н. С., Копаниця О. В., Малхазов О. Р. Збірник методик для діагностики психологічної готовності військовослужбовців військової служби за контрактом до діяльності у складі миротворчих підрозділів: методичний посібник. Київ. НДЦ ГП ЗСУ, 2011. 281 с.
7. Мухіна Л. М. Особливості мотивації досягнення успіху та уникнення невдач у студентському колективі. *Вікова та педагогічна психологія*. Випуск 58. 2024. С. 93–97. URL: <http://habitus.od.ua/journals/2024/58-2024/16.pdf>
8. Піменова О. О., Гапончук О.М. Мотивація до навчання студентів в умовах воєнного стану. *Спеціальні та галузеві соціології*. Випуск 47. 2023. С. 36–39. URL:

<http://habitus.od.ua/journals/2023/47-2023/5.pdf>

9. Подшивайлов Ф. Динаміка ціннісних орієнтацій як складової мотиваційної сфери особистості студента (на матеріалі лонгітюдного дослідження). *Проблеми гуманітарних наук. Серія «Психологія»*. Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка.. Дрогобич : Видавничий відділ ДДПУ імені Івана Франка, 2015. Випуск 35. С. 177–190.

10. Хорошун В.В., Губа Н.О. Взаємозв'язок рівня тривожності та мотивації навчання студентів під час воєнного стану. Психологічні закономірності соціальних процесів та розвитку особистості в сучасному суспільстві. Монографія. Рига: «Baltija Publishing». 2023. С. 387–395. URL: <http://baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/book/382>

11. Шапар В. Б. Психологічний тлумачний словник. Харків. Прапор, 2004. 640 с.

12. Юдіна А. Дослідження мотивації успіху залежно від прояву підприємницьких здібностей працівників виробничих колективів. *Psychological Prospects Journal*, Вип. 31, 2018, 292–307. DOI: <https://doi.org/10.29038/2227-1376-2018-31-292-307>.

13. Heckhausen J., Heckhausen H. Motivation and Action. Third Edition. Springer. 2018. URL: <https://nibmehub.com/opac-service/pdf/read/Motivation%20and%20Action-%203rd%20edition-%202018.pdf>

АНАЛІЗ ВПЛИВУ ПРОФЕСІЙНИХ І ОСОБИСТІСНИХ ЧИННИКІВ НА РІВЕНЬ ТРИВОЖНОСТІ У ПСИХОЛОГІВ В УМОВАХ ВІЙНИ

*Олена Педченко, кандидат філологічних наук, завідувач кафедри
прикладної філології*

*Анастасія Курачицька, здобувачка ступеня вищої освіти «магістр»
за спеціальністю «Психологія»*

ANALYSIS OF THE IMPACT OF PROFESSIONAL AND PERSONAL FACTORS ON THE LEVEL OF ANXIETY IN PSYCHOLOGISTS IN WAR CONDITIONS

*Olena Pedchenko, candidate of philological sciences, head of the department of
applied philology, MSU*

Anastasia Kurachitska, master's student in Psychology

Анотація. У статті досліджено проблему тривожних станів у психологів, які працюють в умовах війни. Проаналізовано вплив особистісних та професійних чинників на формування тривожності у фахівців допомагаючих професій. На основі емпіричного дослідження виявлено взаємозв'язок між рівнем тривожності та емоційною стабільністю, самооцінкою, стресостійкістю, а також інтенсивністю професійного навантаження й контактом із травматичним досвідом клієнтів. Визначено ключові фактори ризику та окреслено напрями подальшої підтримки психологів у кризових умовах.

Ключові слова: тривожність, психологи, професійні чинники, особистісні чинники, війна.

Abstract. The article examines the problem of anxiety in psychologists working in war conditions. It analyses the influence of personal and professional factors on the formation of anxiety in helping professionals. Based on empirical research, a relationship was found between the level of anxiety and emotional stability, self-esteem, stress resistance, as well as the intensity of professional workload and contact with clients' traumatic experiences. Key risk factors were identified and directions for further support of psychologists in crisis conditions were outlined.

Keywords: anxiety, psychologists, professional factors, personal factors, war.